

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 14 sierpnia 2019 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi w sprawie sygn. akt VIII C 1771/18 z powództwa G. G. przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W., o zapłatę:

1. zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 17.679 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 31 sierpnia 2017 r. do dnia zapłaty,
2. oddalił powództwo w pozostałym zakresie żądania odsetkowego,
3. zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 3.917 zł tytułem zwrotu kosztów procesu,
4. nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego dla Łodzi –Widzewa w Łodzi kwotę 231,35 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany, zaskarżając przedmiotowe orzeczenie w części tj. w zakresie pkt. 1. wyroku w części uwzględniającej powództwo, co do kwoty 14.279 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 31 sierpnia 2017 r. do dnia zapłaty oraz w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach postępowania zawartego w pkt. 3. i 4. wyroku.

Powód zarzucił wydanemu rozstrzygnięciu:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego – art. 805 § 1 k.c. w zw. z art. 824¹ § 1 k.c. i

art. 815 § 3 k.c. w zw. z § 3 pkt 54 w zw. z pkt. 81-82, § 9 ust. 1 pkt 1 lit. b) oraz § 19 OWU ustalonych uchwałą zarządu (...) S.A. nr (...) z dnia 24 grudnia 2013 r. poprzez zasądzenie na rzecz powoda odszkodowania wyższego niż wartość poniesionej szkody, wbrew postanowieniom łączącej strony umowy ubezpieczenia oraz pomimo niepodania przez ubezpieczającego do wiadomości ubezpieczyciela znanych sobie okoliczności mających istotne znaczenia dla ustalenia rzeczywistej wartości ubezpieczanego mienia, jak również poprzez uznanie, że pozwany, mimo zapisu o stałej wartości pojazdu w umowie ubezpieczenia AC, nie ma prawa dokonać weryfikacji wartości pojazdu z daty ubezpieczenia w sytuacji zatajenia informacji mających wpływ na prawidłowe ustalenia rzeczywistej wartości pojazdu w dacie zawarcia umowy ubezpieczenia,

2. naruszenia przepisów prawa procesowego, mające istotny wpływ na wynik

postępowania tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie przez Sąd Rejonowy oceny

zgromadzonego materiału dowodowego w sposób dowolny, pozbawiony wszechstronnego rozważenia w oparciu o zasady logiki i doświadczenia życiowego, a zwłaszcza wybiórczą analizę treści umowy ubezpieczenia autocasco łączącej strony i poczynienie ustaleń sprzecznych z treścią materiału dowodowego, a w szczególności poprzez:

a) przyjęcie, że rzeczywista wartość pojazdu w dniu zawierania umowy ubezpieczenia autocasco wynosiła kwotę 82.000 zł, oraz, że pozwany poprzez umowę ubezpieczenia autocasco zgodził się wypłacić powodowi kwotę odpowiadającą wysokości sumy ubezpieczenia, zamiast kwoty równej wysokości rzeczywiście poniesionej szkody, podczas gdy umowa nie dopuszcza możliwości wypłaty odszkodowania ponad wysokość poniesionej szkody,

b) pominięcie faktu, że ubezpieczający poszkodowany przy zawarciu umowy ubezpieczenia podał nieprawdziwe informacje w zakresie daty produkcji pojazdu.

W konkluzji skarżący wniósł o dopuszczenie dowodu z dokumentu w postaci wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 20 listopada 2017 r. wraz z uzasadnieniem w sprawie o sygn. akt XVIII C 1871/16 na okoliczność prawidłowego stanowiska pozwanego w zakresie ustalenia wysokości odszkodowania.

Ponadto skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w zaskarżonej części, a także o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania.

Powódka, w odpowiedzi na wniesioną przez pozwanego apelację, wniosła o jej oddalenie w całości oraz o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego jest niezasadna.

Wstępnie należy odnotować, że ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy w zakresie okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia w przedmiocie procesu (art. 227 k.p.c.) nie są obarczone błędem i znajdują oparcie w materiale dowodowym zgromadzonym w toku postępowania. Sąd Okręgowy przyjmuje zatem wskazane ustalenia za własne, dzieląc ich ocenę jurydyczną.

Zarzut naruszenia o art. 233 § 1 k.p.c. należy uznać za chybiony w sytuacji, gdy ocena dowodów pozostaje w zgodzie z dyrektywami wskazanymi w przywołanej normie prawnej. Po pierwsze należy podkreślić, że materiał dowodowy zgromadzony w aktach sprawy nie pozwala na przyjęcie, że powódka przy zawarciu umowy ubezpieczenia podała nieprawdziwe informacje w zakresie daty produkcji pojazdu. Poszkodowana, zawierając umowę z pozwanym udzieliła informacji o pojeździe zgodnie z posiadaną wiedzą, opierając się m.in. na danych z Karty Pojazdu, w której, jako rok produkcji widniał rok 2012. Nieuprawnioną jest teza, by posiadając dokumenty pojazdu, z których wynika określony rok produkcji, powódka zakładać mogła, że dane te są nieprawdziwe i dokonywała ich dodatkowej, szczegółowej weryfikacji. Ponadto należy zauważyć, że powódka udostępniła pojazd do oględzin agentowi skarżącemu i to on samodzielnie określił cechy identyfikacyjne pojazdu i zakres jego wyposażenia. Strona skarżąca podnosiła też, że w chwili zawarcia umowy nieznanymi były jej okoliczności związane z rzeczywistym rokiem produkcji pojazdu powódki oraz jego pełne wyposażenie, a wiedzę w tym zakresie ubezpieczyciel nabył dopiero w toku postępowania likwidacyjnego. Powyższe okoliczności jednakże nie mogą stanowić podstawy do zmiany przyjętej w umowie wartości pojazdu. Umowa została zawarta za pośrednictwem agenta, który przy zawarciu umowy powinien dokonać oględzin pojazdu, ewentualnie sprawdzić dane pojazdu w dostępnych ubezpieczycielowi bazach. Zaniechania osób, którymi pozwany posługiwał się przy zawieraniu umowy nie mogą obciążać ubezpieczonego i nie można skutków niedołożenia należytej staranności przez ubezpieczyciela przy zawieraniu umowy, przerzucać na ubezpieczonego.

Argumentacja pozwanego, iż Sąd Rejonowy błędnie uznał, jakoby pozwany poprzez umowę ubezpieczenia AC zgodził się wypłacić powódce kwotę odpowiadającą wysokości sumy ubezpieczenia, zamiast kwoty równej wysokości rzeczywiście poniesionej szkody, również nie zasługiwała na uwzględnienie. Nie ulega wątpliwości, że strony zawarły umowę ubezpieczenia autocasco z opcją (...) Wartość 100% tj. stałej wartości pojazdu. W myśl § 9 ust. 1 pkt 1 lit. b Ogólnych Warunków Ubezpieczeń Komunikacyjnych pozwanego Ubezpieczyciela, za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej umowa AC może zostać zawarta z zastosowaniem opcji (...) Wartość 100%, tj. stałej wartości pojazdu w całym okresie ubezpieczenia. Wykładnia postanowień wzorca umownego stosowanego przez pozwanego zakład ubezpieczeń była już przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego. W wyroku z dnia 24 kwietnia 2018 r. w sprawie o sygnaturze V CSK 305/17, Legalis nr 1828510 - analizując identyczne zapisy Ogólnych Warunków Ubezpieczenia - Sąd Najwyższy stwierdził, że zastrzeżenie w umowie opcji (...) Wartość 100%" ma m.in. to znaczenie, iż wartość pojazdu "w dniu ustalenia odszkodowania", będąca podstawą wyliczenia odszkodowania odpowiada wartości ustalonej w dniu zawarcia umowy AC", ponieważ wartość ta jest stała w całym okresie ubezpieczenia, a więc w dniu ustalenia odszkodowania wynosi tyle samo, co w dniu zawarcia umowy". Postanowienia umowne wzorca będące przedmiotem powyższego rozstrzygnięcia mają analogiczną treść jak postanowienia § 9 ust. 1 pkt 1 lit. b i § 18 OWU, mających zastosowanie w przedmiotowej sprawie. Zdaniem Sądu Najwyższego "zastrzeżenie w Umowie opcji (...)

Wartość 100%" jest równoznaczne z wprowadzeniem dopuszczonego w art. 824¹ § 1 k.c. wyjątku od reguły, iż suma pieniężna wypłacona przez ubezpieczyciela nie może być wyższa od poniesionej szkody. Nawet gdyby przyjąć, że w kontekście pozostałych zapisów OWU, na które powołuje się pozwany, miarodajna jest rzeczywista wartość rynkowa pojazdu w dniu zawarcia umowy (a nie ustalona w umowie), nadanie jej stałego charakteru oznacza, iż późniejszy spadek wartości pojazdu wskutek jego starzenia się, eksploatacji i zmiany tendencji rynkowych nie wywrze wpływu na wysokość należnej poszkodowanemu sumy pieniężnej, która w takim przypadku może być wyższa od poniesionej szkody. Istotne w sprawie postanowienia OWU skłaniają jednak do wniosku, że wyjątek związany z zawarciem Umowy jest dalej idący. Wynika z nich bowiem, że podstawą ustalenia odszkodowania w takim przypadku nie jest ustalona przez ubezpieczyciela zwykła, rynkowa "wartość pojazdu w dniu ustalenia odszkodowania", lecz wartość pojazdu ustalona w dniu zawarcia umowy AC", której podstawą mają być notowania rynkowe albo indywidualna wycena. Przytoczone postanowienia OWU nie stwarzają jednoznacznej podstawy dla dokonania in casu przez Ubezpieczyciela ponownego przeliczenia przyjętej w Umowie stałej wartości pojazdu. Co więcej, w § 3 pkt 58 OWU (w niniejszej sprawie jest to § 3 pkt 54 OWU) definiującym pojęcie "stała wartość pojazdu" mowa jest o wartości pojazdu ustalonej "w dniu zawarcia umowy AC", a nie "na dzień zawarcia umowy".

Reasumując, w ocenie Sądu Okręgowego, nie ulega wątpliwości, że zastrzeżenie w umowie opcji " (...) Wartość 100%" ma m.in. to znaczenie, iż wartość pojazdu "w dniu dokonania kradzieży", będąca podstawą wyliczenia odszkodowania w przypadku szkody całkowitej, odpowiada wartości ustalonej przez pozwanego w dniu zawarcia umowy AC, ponieważ wartość ta jest stała w całym okresie ubezpieczenia, a więc w dniu dokonania kradzieży wynosi tyle samo, co w dniu zawarcia umowy.

Pogląd strony pozwanej, jakoby okoliczność, że inny sąd, w innym postępowaniu podzielił stanowisko ubezpieczyciela w zakresie ustalenia wysokości należnego poszkodowanemu odszkodowania miał wiązać w badanej sprawie, jest nie do zaakceptowania w świetle związanej z konstytucyjną zasadą niezawisłości sędziowskiej zasady jurysdykcyjnej samodzielności sądu (samodzielność zarówno w ustalaniu faktów jak i w wykładni prawa oraz rozstrzygnięciu na podstawie ustalonych faktów i dokonanej wykładni).

Sąd Rejonowy orzekający w przedmiotowej sprawie miał prawo i obowiązek dokonania własnej oceny przedstawionych przez strony dowodów i twierdzeń. Zgodnie bowiem z art. 365 § 1 k.p.c. orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby. W orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje pogląd, że wynikająca z art. 365 § 1 k.p.c. moc wiążąca wyroku dotyczy związania wyłącznie sentencją, a nie uzasadnieniem wyroku, oraz że sądu nie wiążą ustalenia i oceny wyrażone w uzasadnieniu wyroku innego sądu, czyli przesłanki faktyczne i prawne, przyjęte za jego podstawę, gdyż zakresem prawomocności materialnej jest objęty ostateczny wynik rozstrzygnięcia, a nie jego przesłanki (vide: orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 1937 r., C II 2507/36, OSP 1937, poz. 727, z dnia 18 lutego 1937 r., C III 833/36, "Ruch Prawniczy Ekonomiczny i Socjologiczny" 1937, nr 3, poz. 621, z dnia 13 stycznia 2000 r., II CKN 655/98, niepubl., z dnia 23 maja 2002 r., IV CKN 1073/00, niepubl., z dnia 12 maja 2006 r., V CSK 59/06, niepubl., z dnia 28 czerwca 2007 r., IV CSK 110/07, niepubl. i z dnia 15 listopada 2007 r., II CSK 347/07, niepubl.). Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy niedopuszczenie jest przyjęcie dowodu z dokumentu w postaci wyroku z uzasadnieniem Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 20 listopada 2017 r. w sprawie XVIII C 1871/16.

3. Zarzuty naruszenia prawa materialnego w postaci art. 805 § 1 k.c. w zw. z art. 824¹ § 1

k.c. i art. 815 § 3 k.c. również okazały się chybione.

W okolicznościach niniejszej sprawy nie ma żadnych podstaw, aby stwierdzić, że stan skradzionego pojazdu powódki został nieprawidłowo ustalony w umowie ubezpieczenia na skutek celowego i świadomego działania ubezpieczającego. Zgodnie z treścią przepisu art. 815 § 1 k.c. ubezpieczający obowiązany jest podać do wiadomości ubezpieczyciela wszystkie znane sobie okoliczności, o które ubezpieczyciel zapytywał w formularzu oferty albo przed zawarciem umowy w innych pismach. Jeżeli ubezpieczający zawiera umowę przez przedstawiciela, obowiązek ten ciąży również

na przedstawicielu i obejmuje ponadto okoliczności jemu znane. Wedle art. 815 § 3 k.c. ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem paragrafów poprzedzających nie zostały podane do jego wiadomości. Jeżeli do naruszenia paragrafów poprzedzających doszło z winy umyślnej, w razie wątpliwości przyjmuje się, że wypadek przewidziany umową i jego następstwa są skutkiem okoliczności, o których mowa w zdaniu poprzedzającym.

W niniejszej sprawie pozwany nie zdołał wykazać, że powódka celowo przy zawarciu umowy ubezpieczenia nie podała informacji dotyczącej prawidłowego roku produkcji jej pojazdu, co więcej, że okoliczność ta jest jej znana. Twierdzenia ubezpieczyciela o wiedzy powódki w tym zakresie cechuje dowolność i gołosłowność, nie poparta żadnymi dowodami czy zasadami logicznego rozumowania. Posiadana przez poszkodowaną dokumentacja związana ze skradzionym pojazdem uzasadnia bowiem tezę przeciwną do forsowanej przez apelującego, jako, że dokumentacja ta w pełni uprawniała powódkę do podania ubezpieczycielowi informacji, że pojazd marki B. (...) o nr rej. (...) został wyprodukowany w roku 2012, skoro takie dane zawarte były w dokumentach pojazdu. W związku z powyższym przyjęć należało, że wartość pojazdu powinna zostać ustalona stosownie do postanowień łączącej strony umowy ubezpieczenia AC w stałej wysokości 82.000 zł, zaś powódce nie sposób przypisać naruszenia art. 824¹ § 1 k.c., skoro strony tak się umówiły.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił niezasadną apelację pozwanego.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy rozstrzygnął w oparciu o art. 98 § 1 i 3 k.p.c., ustalając wysokość wynagrodzenia pełnomocnika procesowego powódki na kwotę 1 800 zł podstawie § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (tj. Dz.U. 2018 r. poz. 265).